

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Бана Милосављевића 8
Република Српска, БиХ
Тел: +387 (0) 51 / 211 286
Факс: +387 (0) 51 / 211 312
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај Главног ревизора јавног сектора РС
о обављеној ревизији Консолидованих финансијских извјештаја
Буџета Републике Српске и буџетских корисника
за период 01.01.-31.12.2004. године**

Бања Лука, 29.09.2005. године

САДРЖАЈ

1	Увод	1
2	Предмет, циљ и обим ревизије.....	4
3	Налази	4
3.1	Провођење препорука из претходног извјештаја	4
3.2	Рачуноводствени систем и систем интерне контроле	6
3.3	Планирање и извршење буџета	10
3.4	Извршење буџета.....	11
3.5	Финансијски извјештаји.....	17
4	Препоруке	26

1 Увод

У складу са чланом 14. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске, Главни ревизор јавног сектора Републике Српске подноси свој извјештај о проведеним ревизијама буџетских корисника Народној скупштини Републике Српске и шаље копију сваког појединачног извјештаја министру финансија и ресорним министрима. Народна скупштина РС је својим Закључком са Четврте сједнице одржане 05. јуна 2003. године, обавезала Главног ревизора да већи дио ревизија јавног сектора буде обрађен до краја септембра текуће године и буде упућен у скупштинску процедуру. Главни ревизор је сачинио план и програм рада Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске (у даљем тексту: Главна служба) за 2005. годину на основу којег је извршена ревизија финансијских извјештаја за 2004. годину (Биланса стања, Биланса успјеха, Извјештаја о извршењу буџета, те усклађености пословања Владе РС, њених министарстава и других буџетских корисника са релевантном законском регулативом).

У овом извјештају наводимо и преглед извршених ревизија извршења општинских буџета, као и преглед извршених посебних ревизија предузећа са већинским државним капиталом, по захтијевима Владе РС и по Закључку ОХР за БиХ, на основу измијењеног и допуњеног Закона о ревизији јавног сектора РС. Налази, закључци и препоруке по извјештајима ревизије Општинских буџета, достављени су, поред ресорног министарства у Влади РС, Одбору за привреду и финансије Народне скупштине РС и општинским скупштинама на разматрање и усвајање.

Извјештаји о извршеним посебним ревизијама предузећа су достављени Министарству финансија, ресорном министарству Владе РС и Одбору за привреду и финансије НС РС. Овим извјештајем нису обухваћени налази, закључци и препоруке по ревизијама општинских буџета, као и по посебним ревизијама.

Извршене ревизије

Главна служба је у периоду 01.01. до 15.09.2005. године, извршила укупно **32** ревизије и сачинила 32 коначна ревизорска извјештаја које је, заједно са мишљењем, налазима, закључцима и препорукама, доставила ревидираном клијенту, Влади РС, ресорном министарству, Министарству финансија и Одбору за привреду и финансије Народне скупштине Републике Српске.

Планом и програмом рада, приоритет ревизије дат је ревизији финансијских извјештаја, извршења буџета Владе РС и министарстава за 2004. годину. Ревизијом су обухваћени следећи буџетски корисници:

1. Секретаријат Владе РС,
2. Министарство финансија и Трезора,
3. Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију,
4. Министарство трговине и туризма,
5. Министарство одбране,
6. Министарство за избјегла и расељена лица,
7. Министарство унутрашњих послова,
8. Министарство управе и локалне самоуправе,
9. Министарство рада и борачко инвалидске заштите,
10. Министарство правде,

11. Министарство просвјете и културе,
12. Министарство науке и технологије,
13. Министарство енергетике и развоја,
14. Министарство здравља и социјалне заштите,
15. Министарство саобраћаја и веза,
16. Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства,
17. Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове,
18. Омбудсмен РС,
19. Пореска управа РС и
20. Косолидовани извјештај Владе РС за 2004. годину.

Извршили смо ревизију 2 фонда за 2004. годину. То су:

1. Фонд дјечије заштите,
2. Фонд за запошљавање.

Главни ревизор је, после проведене ревизије код буџетских корисника, изразио разумно увјеравање о финансијским извјештајима по свим значајним ставкама, да ли исти приказују објективно и истинито имовинско и финансијско стање на дан 31.12.2004. године и резултате пословања за 2004. годину за ревидиране буџетске кориснике. Такође, Главни ревизор је изразио своје мишљење о Консолидованом финансијском извјештају Буџета РС за 2004. годину, састављеном од стране Министарства финансија РС.

Утврђено је да је тачно и истинито имовинско стање средстава и извора средстава и резултате пословања за 2004. годину, представило у својим извјештајима осам корисника буџета РС. То су: Министарство трговине и туризма, Министарство управе и локалне самоуправе, Министарство науке и технологије, Министарство енергетике и развоја, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство саобраћаја и веза, Омбудсмен РС и Пореска управа РС.

Модификовано мишљење од стране Главног ревизора или мишљење са резервом и напоменама уз финансијске извјештаје, дато је за осам буџетских корисника. То су: Секретаријат Владе РС, Министарство финансија и трезора РС, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство одбране, Министарство за избјегла и расељена лица, Министарство унутрашњих послова, Министарство правде и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС.

Код шест буџетских корисника утврђено је да финансијски извјештаји по свим материјално значајним аспектима не приказују објективно и истинито имовинско и финансијско стање и извршење буџета и нису састављени у складу са рачуноводственим стандардима и законским прописима Републике Српске, односно Главни ревизор је изразио негативно мишљење. Негативно мишљење изражено је код следећих буџетских корисника: Министарство рада и борачко инвалидске заштите, Министарство просвјете и културе, Консолидовани извјештај Владе РС, Републичка управа за геодетске и имовинско правне послове, Фонд дјечије заштите и Фонд за запошљавање РС.

До 15 септембра ове године извршили смо ревизије извршења општинских буџета код шест општина и то:

1. Општина Требиње,

2. Општина Фоча,
3. Општина Зворник,
4. Општина Дервента,
5. Општина Лакташи и
6. Општина Градишка.

Након проведених ревизија финансијских извјештаја Општинских буџета, Главни ревизор није изразио позитивно мишљење на Финансијске извјештаје ни за једну Општину. Модификовано мишљење или мишљење са резервом и напоменама на Финансијске извјештаје дато је код три општине и то: општина Требиње, општина Лакташи и општина Фоча. Негативно мишљење на финансијске извјештаје изражено је такође код три општине и то: Општина Зворник, општина Дервента и општина Градишка.

Посебне ревизије финансијских извјештаја, ревизије усклађености пословања са законским прописима, као и ревизије успешности, ефикасности пословања у кориштењу ресурса за 2003. и 2004. годину по захтјеву Народне скупштине РС, Закључку ОХР и Владе РС, извршили смо код 4 предузећа. То су:

1. Топлана Бања Лука,
2. Електропривреда РС,
3. Телеком Српске и
4. ЈП Српске шуме РС

Главни ревизор је по закључку ОХР и измијењеног Закона о ревизији јавног сектора РС, у овом периоду извршио посебне ревизије финансијских извјештаја и ефикасности пословања за 2003. и 2004. годину код Електропривреде РС, Телекома Српске и ЈПШ Српске шуме. Такође је, по захтјеву Владе РС извршена ревизија финансијских извјештаја и пословања Топлане, Бања Лука за 2003. и 2004. годину. Послије проведених посебних ревизија, Главни ревизор је изразио негативно мишљење по финансијским извјештајима код Топлане Бања Лука и ЈПШ Српске шуме РС. Модификовано мишљење или мишљење са резервом са напоменама на финансијске извјештаје дато је код Електропривреде РС и Телекома Српске.

У складу са чланом 17. Закона о ревизији јавног сектора, 22 ревидирана клијента су доставила примједбе на прелиминарне ревизијске извјештаје у Законом допуштеном року. Од тог броја, 15 примједби се односи на буџетске кориснике, примједбе на прелиминарне извјештаје општинских буџета доставиле су три општине, и четири примједбе се односе на прелиминарне извјештаје ревидираних предузећа по посебним ревизијама.

Главни ревизор је детаљно размотрио достављане примједбе на прелиминарне извјештаје. Примједбе које су документоване и основане, Главни ревизор је прихватио и у коначном извјештају кориговао налазе из прелиминарног извјештаја. Већина примједби од стране ревидираних клијената су неосноване, нису документоване и углавном се свде на образложења, појашњења или правдања по утврђеним налазима.

2 Предмет, циљ и обим ревизије

Предмет ревизије били су Консолидовани финансијски извјештаји Буџета РС за 2004. годину, финансијски извјештаји Секретаријата Владе РС, министарстава и агенција под контролом Владе и министарстава и фондова (биланс стања, биланс успјеха, Извјештај о извршењу буџета), те усклађеност пословања Владе РС, министарстава и других буџетских корисника са релевантном законском регулативом.

Циљ ревизије је да омогући ревизору да изрази мишљење о Консолидованом финансијском извјештају и финансијским извјештајима министарстава и других буџетских корисника који су били предмет ревизије, односно, да ли финансијски извјештаји у материјално значајном смислу објективно и истинито приказују финансијско и имовинско стање на дан 31.12.2004. године, резултате и законску усклађеност пословања Владе РС, министарстава и других буџетских корисника у њиховој надлежности за 2004. годину, намјенско трошење средстава, и да ли су финансијски извјештаји сачињени у складу са рачуноводственим стандардима РС и релевантним законским прописима.

Обим ревизије је обухваћао процјену организације и функционисање рачуноводственог система и система интерних контрола, процјену имовинског и финансијског стања и резултата пословања Владе РС, министарстава и буџетских корисника у њиховој надлежности, кроз проведену ревизију финансијских извјештаја свих већих буџетских корисника за 2004. годину, на бази провјера путем узорака.

Чињеница да се ревизија обављала провјерама на бази узорака и да постоје инхерентна ограничења рачуноводственог система и система интерних контрола, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке могу остати неоткривене.

3 Налази

3.1 Провођење препорука из претходног извјештаја

У поступку ревизије, обавезно смо вршили увид у провођење препорука и закључака по налазима претходно проведених ревизија од стране Главне службе.

Министарство финансија је почетком августа 2004. године доставило Главном ревизору План и програм мјера и активности за провођење препорука датих у ревизорском извјештају за 2003. годину. Извјештај о извршењу наведеног Плана је достављен Главној служби за ревизију јавног сектора у децембру 2004. године, а Скупштини РС у оквиру Извјештаја о извршењу буџета за 2004. годину. Важно је напоменути да је већина ревидираних буџетских корисника донијела програме отклањања недостатака утврђених претходном ревизијом. У складу са Планом и програмом, Министарство финансија и друга министарства су радили на провођењу и стварању услова за потпуно провођење већине датих препорука. Крајњи ефекти проведених активности су сљедећи:

- Министарство финансија је извршило измјене и допуне Правилника о рачуноводственим политикама за кориснике прихода буџета РС, који је објављен у јануару 2005. године, чиме је створило претпоставку за досљеднију примјену међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор у наредном периоду;
- Иако је Министарство финансија Упутством о изради годишњег обрачуна буџета и фондова за 2004. годину прописало јасне инструкције за консолидацију

финансијских извјештаја, сложена министарства (Министарство просвјете и културе, Министарство науке и технологије, Министарство правде, Министарство за избјегла и расељена лица), нису у складу са тим сачинила консолидоване финансијске извјештаје;

- Министарство финансија је крајем године донијело и објавило Правилник о интерним контролним поступцима у Министарству. С обзиром да је Правилник донесен на крају године исти није могао бити примијењен током цијеле године, али представља солидну основу за дограђивање и развијање ефикасног система интерних контрола у Министарству финансија и код других буџетских корисника;
- Неправилности у примјени Закона о поступку набавке робе, услуга и уступања радова, од стране буџетских корисника, су током 2004. године биле у мањем обиму, али нису биле до краја отклоњене;
- Сектор за јавне набавке није током године проводио контролу примјене Закона о поступку набавке роба, услуга и уступања радова код буџетских корисника, изузев разматрања жалби на проведене процедуре набавки;
- Буџетски корисници су, у највећем броју, књиговодствено евидентирали стална средства која им припадају, уз изражене мањкавости у поступцима процјене и утврђивања фер надокнадиве вриједности имовине. Усаглашавање садашње вриједности сталних средстава и вриједности извора сталних средстава није извршено код свих буџетских корисника;
- Већи број буџетских корисника није извршио усаглашавања обавеза и потраживања на крају године, због чега је исказано стање истих непоуздано. Проведене независне конфирмације код повјерилаца и дужника већих буџетских корисника, од стране ревизије, то потврђују.
- Стварна процјена надокнадивости потраживања, посебно потраживања старијих од годину дана, код већине буџетских корисника није извршена.
- Наплата доспјелих кредита пласираних из буџета је свега 17%, што је и поред свих предузетих мјера од стране Министарства финансија, недовољно. Наплата репрограмираних потраживања од предузећа по основу јавних прихода је 32%, што такође представља веома низак степен наплате;
- Извршено је укњижавање вриједности државног дијела капитала у предузећима, на основу података датих од Дирекције за приватизацију;
- Обавезе по извршним судским рјешењима на дан 31.12.2004. године нису евидентирани и презентовани у финансијским извјештајима буџетских корисника и консолидованом извјештају Буџета РС;
- Рочна класификација потраживања (репрограмирана потраживања за јавне приходе, стамбени кредити) није адекватна;
- Министарство финансија није провело адекватне контроле у процесу припреме и планирања буџета код буџетских корисника, што је за посљедицу имало нереалне планове, ребаланс и значајне реалокације средстава буџетским корисницима и након извршеног ребаланса. За припрему буџета за 2005. годину је урађена Методологија за израду Буџета РС за период 2005.-2007. године.
- Нису утврђени критерији по основу којих се припремају захтјеви и утврђује право на износ и намјену средстава буџетске резерве, у складу са Законом о буџетском

систему РС, нити су прописани механизми контроле над кориштењем средстава буџетске резерве;

- Нису утврђени критерији на основу којих се одобравају средства грантова, критерији праћења реализације финансираних пројеката и контроле намјенског трошења одобрених средстава.

3.2 Рачуноводствени систем и систем интерне контроле

Одредбама Закона о министарствима регулисано је да су министри између осталог одговорни за рад и материјално финансијско пословање министарства, као и за рад и материјално финансијско пословање републичких органа и организација у надлежности министарства. Из наведених одредби проистиче и одговорност министара за организацију и функционисање система интерних контрола.

Министар финансија је на основу одредби Закона о буџетском систему донио Правилник о интерним контролним поступцима у Министарству финансија који представља почетак нормативног регулисања интерних контрола, јер је већина буџетских корисника, по узору на овај Правилник, донијела своје правилнике о интерним контролним поступцима.

Правилником о интерним контролним поступцима у Министарству финансија су детаљно описане пословне активности сваког организационог дијела и дефинисани основни контролни поступци, претежно везани за кретање и овјеру документације, надлежности и овлаштења менаџмента и запослених. Основне претпоставке контролног окружења неопходног за ефикасно функционисање интерних контрола, правила комуникација, те начин мониторинга над проведеним контролама, су постављене. Већини усвојених правилника, буџетских корисника, о интерним контролним поступцима недостају конкретнији описи кључних контролних поступака у смислу провјере квалитета, економичности и ефикасности обављених пословних активности, као и дефинисање поступака процјене ризика и провођења мониторинга од стране менаџмента. Правилником Министарства финансија је дат преглед тренутно процјењеног ризика по врстама послова, што не може бити константна категорија, па стога ни предмет Правилника. Правилником нису регулисане контролне активности које би Министарство финансија у име Владе РС требало да проводи у систему интерне контроле, а које би требале да обезбједе заштиту имовине буџетских корисника, економично и ефикасно управљање са јавним ресурсима укључујући и буџетска средства, пословање у складу са законским и другим прописима и успостављање поузданог система финансијског извјештавања.

Правилником о интерним контролним поступцима нису јасно дефинисана:

- разграничење надлежности и одговорности у провођењу контролних активности између Министарства финансија и буџетских корисника и
- начин провођења мониторинга над функционисањем интерних контрола у Министарству финансија и код буџетских корисника.

Већи број буџетских корисника је своје правилнике донио крајем године, или пак у другом полугодишту, тако да нека од дефинисаних правила нису могла бити примијењена на цијели извјештајни период. Код буџетских корисника, који су ове правилнике усвојили у 2003. години, остварен је значајан напредак у систему интерних контрола, што се директно одразило на квалитет управљања јавним средствима и квалитет извјештавања.

Буџетска контрола Министарства финансија је, у складу са одредбама Закона о буџетском систему и Закона о извршењу буџета, обављала контролу рада буџетских корисника. Записници буџетске контроле указују на пасивност једног броја буџетских корисника у провођењу препорука Главног ревизора. Иако су налази буџетске инспекције у односу на претходну годину значајно повољнији, записници још увијек указују на одређен број неправилности у раду и пословању буџетских корисника које се односе на неправилно и непотпуно обављање пописа, недокументованост проведених трансакција, неправилан рачуноводствени третман основних средстава, ненамјенско трошење буџетских средстава, непридржавање Закона о поступку набавке роба, услуга и уступању радова.

Током 2004. године је у оквиру Министарства финансија формирана Служба интерне ревизије, која је своје активности углавном базирала на дефинисању процедура у обављању најважнијих активности Министарства и контроли провођења датих препорука од стране Главног ревизора.

Ревизијом финансијских извјештаја буџетских корисника смо утврдили да још увијек постоје значајни пропусти у дефинисању система интерних контрола, у начину успостављања ефикасне функције интерних контрола и начину функционисања интерних контрола, што је углавном посљедица неадекватног односа менаџмента према систему интерних контрола (Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство просвјете и културе, Министарство правде, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите).

Неефикасност и мањкавости у функционисању система интерних контрола код једног броја буџетских корисника је за посљедицу имало одређене материјално значајне грешке у пословању, финансијским извјештајима буџетских корисника и консолидованим финансијским извјештајима. Нефункционисање система интерних контрола манифестује се у сљедећем:

- рачуноводствена политика за кориснике буџета РС није у потпуности код свих буџетских корисника примјењивана, што се посебно односило на евиденције сталних средстава, усаглашавање стварних и књиговодствених евиденција, процјену надокнадивости потраживања, исправке вриједности потраживања и друге активе, отписе, консолидацију финансијских извјештаја на нивоу сложених министарстава. Непотпуна и неправилна примјена рачуноводствене политике се директно одразила на поузданост финансијског извјештавања;
- непоштовање рокова за израду финансијских извјештаја утврђених чланом 42. Закона о буџетском систему;
- ноте уз финансијске извјештаје су непотпуне, често формалног карактера и не дају јасну слику структуре и карактера исказаних билансних позиција на крају периода, као ни суштину значајних промјена насталих током извјештајног периода и као посљедица тога не обезбјеђују сва објелодањивања према захтјевима Међународних рачуноводствених стандарда;
- процјена сталних средстава није извршена код свих буџетских корисника (Министарство просвјете и културе, Министарство рада, бораца и инвалидске заштите), један број извршених процјена није у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 16, а књиговодствене евиденције по основу

процјене нису усклађене са Упутством о изради годишњег обрачуна буџета и фондова за 2004. годину;

- због неправилних књижења процијењене вриједности, нереално је исказана укупна отписана вриједност сталних средстава, а обрачун амортизације за 2004. годину је извршена на садашњу, а не набавну вриједност сталних средстава;
- неусаглашеност потраживања и обавеза са дужницима и повјериоцима што за посљедицу има непоузданост исказаних вриједности обавеза и потраживања;
- набавке роба, услуга и уступања радова нису у свим случајевима проведене у складу са одредбама Закона о поступку набавки роба, услуга и уступању радова и нису реализоване на начин и под условима регулисаним уговором и на тај начин није обезбјеђено економично и ефикасно ангажовање буџетских средстава,
- планирање буџета није у потпуности обављено на начин и по процедури утврђеној Законом о буџетском систему, што за посљедицу има нереално приказане потребе за буџетским средствима и захтјеве буџетских корисника за реалокацијама буџетских средстава и након усвојеног ребаланса буџета,
- поједини буџетски корисници (Министарство просвјете и културе, Министарство за избјегла и расељена лица, Министарство одбране, Институције правосуђа, Министарство рада и борачко инвалидске заштите, Републичка геодетска управа) су трошила буџетска средства у износима изнад планираних и расположивих у буџету,
- евиденције обавеза по основу одређених категорија који своја права остварују из средстава која се обезбјеђују у Буџету РС (породице погинулих бораца, ратни војни инвалиди, расељена и избјегла лица, корисници алтернативног смјештаја) су непоуздане и директно одређују трошење буџетских средстава,
- поједини буџетски корисници у чијој надлежности је управљање грантовима и другим намјенским издвајањима немају утврђена правила и критерије расподјеле средстава, а нису успостављени контролни механизми који осигуравају правилно и намјенско трошење тих средстава и редовно извјештавање надлежних институција.

Карактеристичне појаве неефикасних интерних контрола (углавном постављених правила и проведених контролних поступака) код буџетских корисника су се испољиле и кроз:

- исплате плата запосленим, без рјешења за плате,
- плаћања по уговорима за савјетничке и интелектуалне услуге без докумената који доказују и извршеност услуге;
- непостојање критерија за утврђивање накнада за привремене и повремене послове;
- евидентирање пословних промјена у периоду у коме нису настале;
- непостојање адекватних књиговодствених исправа и сувише формална контрола утрошка горива, репрезентације, трошкова одржавања, дневница у иностранству и трошкова службеног пута;

- непостојање правилника о трошењу и располагању средствима репрезентације,
- неутврђена правила кориштења и чувања службених аутомобила;
- непостојање критерија за утврђивање права на максималну величину и цијену закупа службених станова;
- не постојање критерија за набавке службених аутомобила и лимитирање максималних издвајања за те намјене.

Систем интерне контроле је унапређен у односу на ранији период, али и даље не функционише код свих буџетских корисника, на начин који омогућава спречавање настајања материјално значајних грешака у пословању и финансијским извјештајима, што условљава и грешке у консолидованим финансијским извјештајима Буџета РС.

Да би систем интерних контрола био у функцији ефикасности и успјешности пословања, заштити имовине и јавних средстава и истинитог и фер извјештавања Главни ревизор је у Извјештајима ревизије дао препоруку Влади РС, министарствима и буџетским корисницима да успостави адекватно контролно окружење кроз:

- Усклађивање и контролу примјене свих законских прописа који регулишу функцију буџетских корисника, те стицање и трошење буџетских средстава;
- Повећану одговорност и заинтересованост руководног менаџмента за дефинисање система интерних контрола у надлежним министарствима и досљедно провођење утврђених правила;
- Дефинисање правила и критерија у погледу величине и цијене закупа службених станова,
- Дефинисање критерија и правила код набавке и замјене службених аутомобила у смислу ограничавања максималне цијене и типа возила према нивоу менаџмент функције.

У циљу адекватног дефинисања контролних поступака и стварања услова за провођење истих, као и обезбјеђење мониторинга над провођењем интерних контролних поступака дата је препорука Министарству финансија:

- да изврши допуне Правилника о интерним контролним поступцима у Министарству финансија, у смислу дефинисања кључних контролних поступака провјере квалитета и ефикасности обављених пословних активности, разграничења надлежности и одговорности у провођењу контролних активности између Министарства финансија и буџетских корисника, дефинисања поступака процјене ризика од стране менаџмента и начина провођења мониторинга над функционисањем интерних контрола у Министарству финансија и код буџетских корисника;
- да изврши потпуно усклађивање рачуноводствених политика за кориснике буџета са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и да обезбиједи досљедну примјену истих;
- да обезбиједи услове за израду финансијских извјештаја у складу са роковима прописаним Законом о буџетском систему;
- да израду Консолидованог финансијског извјештаја Буџета РС у потпуности усклади са захтјевима Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор;

- да повећа ефикасност контрола над уговарањем и извршавањем услуга по основу повремених и привремених послова и интелектуалних услуга, како у Министарству тако и код осталих буџетских корисника;
- да обезбиједи адекватне контроле стварања и евидентирања свих обавеза, како од стране Министарства, тако и код свих буџетских корисника;
- да успостави ефикасније контроле путних налога, обрачуна дневница у иностранство, трошкова службеног пута и трошкова горива.

3.3 Планирање и извршење буџета

Ревизијом процеса планирања код буџетских корисника утврдили смо да:

- већина буџетских корисника не подноси извјештаје о свом раду надлежним институцијама и не врши анализу ефикасности свог рада, што је битна претпоставка реалном планирању,
- не постоји јединствена методологија планирања,
- не постоје детаљне и функционалне, сврсисходне анализе стварних потреба и трошења јавних средстава од стране буџетских корисника,
- сложена министарства не анализирају економичност и ефективност трошења јавних средстава код нижих организационих дијелова у њиховом саставу,
- буџетски корисници не планирају своје најважније активности, не врше анализе остварених ефеката тих активности и трошкова за те активности, као што не планирају ни мјере рационализације рада и трошкова у наредним периодима, односно за наредну фискалну годину, што буџетске захтјеве чини непотпуним и нереалним,
- не постојање Упутства у складу са чланом 18. Закона о буџетском систему оставља простор буџетским корисницима да планирају жеље а не реалне материјалне претпоставке остваривања сврсисходне функције, да унапријед стварају услове за неекономично трошење јавних средстава и тиме не доприносе остварењу зацртаних циљева макроекономске политике на нивоу Буџета РС.

Све наведено је имало за посљедицу значајне корекције висине и структуре планираног буџета, које су покривене Ребалансом буџета, а најизраженије су код:

- Влада Републике Српске, смањење за 15,1 милион КМ,
- Министарства просвјете и културе, повећање за 10,1 милион КМ
- Основног образовања, смањење за 4,5 милиона КМ,
- Средњег образовања, смањење за 3,4 милиона КМ,
- Високог образовања, смањење за 3,2 милиона КМ,
- Министарства одбране, смањење за 3,8 милиона КМ,
- Министарства унутрашњих послова, смањење за 1,7 милиона КМ,
- Министарства пољопривреде и шумарства, смањење за 7,7 милиона КМ,
- Министарства саобраћаја и веза, смањење за 2 милиона КМ,
- Министарства рада и борачко-инвалидске заштите, повећање за 7,8 милиона КМ.

Реалокације буџетских средстава су се обављале након ребаланса буџета по истеку фискалне године тј. после 31.12.2004.године у јануару, фебруару и марту 2005. године, иако је инструкцијом Министра финансија за израду ребаланса буџета наглашена потреба прецизног планирања, како би се реалокације после ребаланса

елиминисале. Реалокације буџетских средстава су се обављале и после дана одређеног за израду финансијских извјештаја тј. после 28.02.2005. године. Проведене реалокације буџетских средстава у овом периоду указују да је планирање од стране буџетских корисника било нереално. То показују и остварени индекси материјалних трошкова изнад планираних Ребалансом буџета:

- накнаде трошкова запослених и скупштинских посланика, веће за 28%;
- путни трошкови, већи за 54%;
- набавка материјала, већа за 21%;
- трошкови за услуге превоза и горива, већи за 16%;
- закуп имовине и опреме, већи за 46%;
- трошкови текућег одржавања, већи за 10%;
- трошкови осигурања и банкарских услуга, већи за 38%.

У циљу усклађивања припреме и планирања буџета са Законом о буџетском систему РС, препоручили смо Министарству финансија да:

- у складу са чланом 18. Закона благовремено достави буџетским корисницима Упутство за припрему буџета, са свим неопходним смјерницама;
- прије израде Приједлога буџета, изврши све неопходне анализе планираних активности и буџетских издатака текућег периода (на које Министарство финансија може утицати), како би план буџета био одраз стварних потреба.

У циљу успостављања функције планирања као инструмента управљања јавним средствима и контроле рационалног и економичног трошења истих препоручили смо Министру финансија да од одговорног менаџмента буџетских корисника обезбиједи да:

- планирање буџета врше на бази планираних активности, остварених показатеља пословања текућег периода и са циљем ефикасног и економичног трошења буџетских средстава;
- врше детаљно планирање свих важних процеса рада, планирање структуре и намјене капиталних издатака и документованост свих планираних позиција материјалних издатака;
- саставни дио плана буџета сваког буџетског корисника буде и програм рационализације пословања и трошења јавних средстава.

3.4 Извршење буџета

Приходи

Ребалансом Буџета РС за 2004. годину утврђен је буџетски оквир прихода, грантова и финансирања у износу од 1.034.966.320 КМ.

У Извјештају о извршењу Буџета РС за 2004. годину приказани су укупно остварени приходи, грантови и финансирања у износу од 1.073.228.613 КМ.

Приликом израде консолидованог финансијског извјештаја у приходе нису укључени (евентуално разграничени) приходи по основу ЦИПС пројекта (издавање пасоша и путних исправа) у износу од 5.434.834 КМ, због тога што нису евидентирани у финансијском извјештају МУП-а. Укупно евидентирана наплата прихода у 2004. години, по основу издатих пасоша, кроз Главну књигу трезора износи 643.830 КМ.

У приходе такође нису укључена ненаплаћена потраживања по основу закупа пословног простора и потраживања за доспјеле камате на орочена новчана средства код банака, што би у складу са Међународним рачуноводственим стандардима требало признати на обрачунској, а не на готовинској основи.

Из прегледа о планираним и оствареним приходима утврђено је да су укупно остварени приходи већи за 4.974.532 КМ од планираних.

Сљедећи приходи су више остварени у односу на планиране :

- приход од пореза за жељезницу за	49.140.226 КМ или	174%
- приход од пореза на плату за	6.185.308 КМ или	7%
- приход од пореза на имовину за	1.822.853 КМ или	9%
- остали изворни приходи за	24.544.827 КМ или	35%
- остали непорески приходи за	24.400.485 КМ или	299%
- накнаде по разним основама за	1.768.003 КМ или	255%

Мање остварени приходи од планираних су сљедећи:

- приход од пореза на промет производа за	6.280.969 КМ или	3%
- приход од пореза на промет услуга за	8.664.646 КМ или	12%
- приход од акциза за	21.244.471 КМ или	10%
- приход од царина и увозних дажбина за	8.915.053 КМ или	7%
- приход од такса, накнада и јавних услуга	3.639.494 КМ или	6%
- приход од пореза на доходак и добит за	7.242.481 КМ или	22%
- приход од дивиденде	6.626.975 КМ или	31%

Посебни приходи, односно приходи за финансирање посебних намјена утврђују се посебним Закономима као што су: Закон о обезбјеђењу средстава за редовно и безбједно одвијање жељезничког саобраћаја, Закон о путевима, Закон о шумама и Закон о водама. Посебни приходи остварени на основу наведених Закона нису у потпуности усмјеравани за финансирање посебних намјена по тим Закономима:

- приход по основу пореза за жељезницу остварен је у износу од 77.440.226 КМ, а крајњем кориснику ЈОДП Жељезнице РС усмјерено је 30.000.000 КМ или 38% остварених прихода,
- приход по основу накнада за шуме остварен је у износу од 8.113.666 КМ, а крајњем кориснику ЈП Шуме РС усмјерено је 2.276.958 КМ или 28% остварених прихода,
- приход по основу накнада за воде остварен је у износу од 13.926.252 КМ, а крајњем кориснику Републичкој дирекцији за воде усмјерено је 7.362.154 КМ или 53% од остварених прихода,
- приход по основу, наплаћене акцизе на деривате нафте и накнада за путеве која се плаћа при регистрацији моторних возила (дио који припада Дирекцији за путеве до оснивања ЈП "Путеви" РС, у складу са Уредбом Владе РС број 13/04), остварен је у износу од 5.004.675 КМ, и у истом износу усмјерен крајњем кориснику.

Из наведених констатација произилази да 59.841.032 KM посебних прихода односно прихода за финансирање посебних намјена није у складу са наведеним Законима усмјеравано крајњим корисницима. Трезор је дозначавао средства у складу са усвојеним Буџетом, разлика је усмјеравана за финансирање других буџетских корисника и других буџетских издатака у складу са усвојеним буџетом.

У циљу реалнијег презентовања прихода Буџета РС препоручили смо Министарству финансија сљедеће:

- да приходе од услуга, продаје робе, камата, тантијема и дивиденди признаје и одмјерава на обрачунској основи, у складу са Међународним рачуноводственим стандардом за јавни сектор.
- да обезбиједи адекватне контролне поступке за праћење, одмјеравање и презентовање прихода по ЦИПС пројекту;
- да обезбиједи усмјеравање прихода за посебне намјене крајњим корисницима у складу са Законима који дефинишу посебне намјене.

Расходи

У Извјештају о извршењу буџета приказани су укупни расходи у износу од 1.077.592.000 KM, који су за 4% већи од планираних ребалансом буџета.

Ревизијом појединачних финансијских извјештаја буџетских корисника утврђено је да поред приказаних евидентираних расхода постоје и неевидентирани расходи у Главној књизи трезора и код буџетских корисника, у износу од 5.589.959 KM, а који су посљедица неевидентираних обавеза:

- према добављачима	1.954.494 KM
- према радницима	1.302.805 KM
- за порезе и доприносе	823.742 KM
- за судска извршна рјешења на дан 31.12.2004. године	1.508.918 KM

Успостављањем Трезора и трезорског начина пословања системски се ограничило стварање обавеза и трошење буџетских средстава у оквиру планираних и расположивих буџетских средстава, међутим још увијек поједини буџетски корисници нису успоставили систем управљања буџетским средствима који би спријечио неконтролисано стварање обавеза и трошење буџетских средстава.

Трошење буџетских средстава изнад планираних код појединих буџетских корисника је посљедица нереалног приступа планирању потребних буџетских средстава, међусобне неусклађености планова активности буџетских корисника и планова за потребним буџетским средствима за финансирање планираних активности, неконтролисаног стварања обавеза од стране буџетских корисника или потребе испуњавања обавеза утврђених законима и другим прописима, као што је случај у Министарству рада и борачко-инвалидске заштите, када је у питању финансирање обавеза по Закону о правима бораца, породица погинулих бораца и ратних војних инвалида.

Ревизијом појединачних финансијских извјештаја буџетских корисника утврђена су одступања у извршењу буџета у односу на приказано извршење буџета у Извјештају о извршењу буџета по основу неевидентираних обавеза, односно расхода. С обзиром да се Међународни стандарди недосљедно примјењују, Извјештај о извршењу буџета, осим за капиталне издатке, се практично поклапа са извјештајем о расходима, што не

даје праву слику о стварним издацима периода у коме су настали. Ревизијом финансијских извјештаја буџетских корисника утврђени су већи расходи у односу на приказане у Извјештају о извршењу буџета за 4.081.041 КМ, а односе се на:

- Министарство одбране	1.302.805 КМ
- Министарство за избјегла и расељена лица	828.774 КМ
- Институције правосуђа	664.459 КМ
- Министарство просвјете и културе	254.491 КМ
- Министарство рада и борачко-инвалидске заштите	130.448 КМ
- Републичка геодетска управа	776.242 КМ
- Остали буџетски корисници	123.822 КМ

Иако је ребаланс буџета одобрен половином децембра 2004. године, ревизијом су код појединих буџетских корисника, ипак утврђена одступања у трошењу буџетских средстава (већи расходи од планираних) у односу на планирана буџетска средства, у укупном износу од 4.318.044 КМ, односе се на:

- Министарство одбране	1.302.805 КМ
- Министарство за избјегла и расељена лица	710.406 КМ
- Министарство трговине и туризма	62.629 КМ
- Министарство просвјете и културе	733.286 КМ
- Буџет РС (судска извршна рјешења)	1.508.918 КМ

Ревизијом финансијских извјештаја буџетских корисника, у дијелу извршења буџета за 2004. годину уочене су одређене неправилности које су карактеристичне за већину буџетских корисника:

- стварање обавеза по основу набавки роба и услуга изнад средстава планираних у буџету за текућу годину;
- трошење буџетских средстава и за намјене које нису планиране, а које такође ни ребалансом буџета нису као такве верификоване;
- неевидентирање на крају године свих створених обавеза, углавном због недовољних контрола или због недовољних буџетских средстава, расположивих за текућу годину;
- неправилно класификовање и евидентирање текућих расхода, углавном због недовољних буџетских средстава на појединим позицијама или због недовољних контрола;
- код већег броја буџетских корисника у оквиру текућих расхода приказани су и расходи који су настали у 2003. години и ранијим годинама, а последица су нефункционалног система интерних контрола;
- превисоки и недовољно контролисани трошкови ПТТ услуга, горива, разних уговорених услуга, дневница у иностранству и трошкова службеног пута, трошкова репрезентације и трошкова одржавања, посебно возног парка и објеката,
- неправилно третирање накнада запосленима по основу ангажовања у разним комисијама и необрачунавање пореза и доприноса на лична примања по том основу;

- закључивање уговора за интелектуалне услуге, који су сувише формалног карактера, без јасно дефинисаног предмета уговора, обавеза пружаоца услуга у погледу рока, квалитета и квантитета услуге, услед чега је немогуће процијенити реалност висине трошкова створених по овом основу;
- закључивање инвестиционих уговора, уговора о продаји државног капитала и других облигационих уговора у којима су заштитне клаузуле неадекватне, што за последицу има или превисоке трошкове, неизвршене рокове, неизвршене наплате, неадекватан квалитет или пак судске спорове, чији исход има штетне последице за буџетске кориснике.

Грантови другим нивоима Владе, појединцима и непрофитним организацијама су реализовани у оквиру укупно планираних буџетских средстава, с тим што:

- нису утврђени критерији расподјеле средстава гранта и управљања тим средствима нити од стране Владе РС, нити на нивоу буџетских корисника који њима располажу,
- грантови и друга намјенска издвајања, у износу од 16.133.715 КМ се нису усмјеравала крајњим корисницима директно, већ преко Секретаријата Владе РС, који нема механизме утврђивања оправданости захтјева и праћења реализације ових грантова,
- не постоји јединствена методологија планирања подстицајних средстава за развој пољопривреде и села по ближим намјенама, што за последицу има извршења значајно различита од планираних. Подстицајна средства се такође не евидентирају по намјенама, што отежава њихову контролу, а трошење истих није у довољној мјери транспарентно,
- реализација гранта Фонду ПИО, у износу од 109 милиона, преко Министарства рада и борачко инвалидске заштите није заснована на поузданим фактурама и евиденцијама,
- намјенска издвајања за рјешавање стамбених потреба ППБ и РВИ нису вршена на бази објављивања јавног конкурса, већ анкетним путем, нити је вршено утврђивање листе приоритета на нивоу општина и Министарства, што је супротно Правилнику о стамбеном збрињавању ППБ и РВИ.

Законом о буџетском систему регулисано је да се средства буџетске резерве могу користити за покриће непредвиђених расхода за које нису планирана средства или за расходе за које планирана средства у буџету нису довољна. Ревизијом је утврђено да су се средства буџетске резерве користила и за намјене које нису предвиђене чланом 38. Закона о буџетском систему:

- финансирање акционарских друштава (институција које нису буџетски корисници), у износу од 542.764 КМ,
- финансирање у цјелости из буџета Комисије за концесије РС, у износу од 380.000 КМ,
- финансирање спортских културних и научних манифестација чији организатори нису Влада РС или владине агенције, у износу од 300.000 КМ.

Поднесени захтјеви за средства буџетске резерве нису довољно документовани, а било је одобравања и без поднесених писмених захтјева (120.000 КМ спортским друштвима). Влада РС нема од корисника средстава буџетске резерве информације о правилном и намјенском трошењу средстава буџетске резерве, што је супротно члану 40. Закона о буџетском систему РС и члану 11. Закона о извршењу буџета РС. Влада РС и Министарство финансија нису успоставили контролне механизме, да утврде да ли се средства буџетске резерве троше намјенски.

Према подацима Министарства финансија на терет Буџета РС за 2004. годину исплаћено је по основу извршних судских рјешења 2.320.608 КМ или 20% у односу на исплате истог основа у 2003. години. Највеће оптерећење Буџета РС по основу извршних судских рјешења имали су сљедећи буџетски корисници :

- Канцеларија за људска права	1.122.530 КМ
- Министарство одбране	303.068 КМ
- Пореска управа	263.363 КМ
- РУЦ - Статутарна буџ. потрошња	771.186 КМ
- Министарство унутрашњих послова	131.602 КМ
- Министарство просвјете (школе)	143.835 КМ
- Министарство правде	51.274 КМ

Буџетом РС нису планирана буџетска средства за исплате по извршним судским рјешењима те су средства обезбјеђена реалокацијама буџетских средстава унутар утврђеног буџетског оквира. Ревизијом је утврђено да се расходи по основу извршних судских рјешења књиговодствено евидентирају у моменту плаћања, а не у моменту настанка обавезе што није у складу са рачуноводственим стандардима и утврђеном рачуноводственом политиком. Услјед непотпуне примјене усвојене рачуноводствене политике књиговодствено нису евидентирани обавезе буџетских корисника по примљеним (евидентираним у правној служби) судским рјешењима на дан 31.12.2004. године (а за које према критеријима Закона о унутрашњем дугу није предвиђено одгођено плаћање), што повећава расходе текућег периода за 1.508.918 КМ.

Класификација издатака за инвестиционо одржавање објеката је у неким случајевима вршена неправилно, што је код неких буџетских корисника нереално увећавало расходе текућег одржавања (Министарство одбране), а код неких умањивало (Министарство просвјете).

У циљу постизања извршења буџета у складу са Законом о извршењу буџета, дате су препоруке од стране Главног ревизора Влади РС и Министарству финансија у буџетским корисницима да обезбиједе:

- извршење буџета у складу са планираним средствима и планираним намјенама;
- алокацију насталих издатака и расхода према периоду у коме су настали и у оквиру надлежних буџетских корисника;
- дефинисање критерија за додјелу, расподјелу и контролу трошења средстава гранта;
- усмјеравање средстава гранта преко надлежних министарстава;
- редовно извјештавање о динамици и намјенама реализације датих грантова, како од крајњих корисника, тако и од надлежних министарстава;

- методологију за планирање подстицајних средстава за развој пољопривреде и села, критерије расподјеле, јавност трошења тих средстава и контролу трошења по културама и другим намјенама;
- да се усвоје критерији на основу којих се могу подносити захтјеви буџетских корисника, физичких лица и предузећа за кориштење средстава буџетске резерве и критерији одлучивања о истим;
- да се обезбиједи извјештаји од корисника средстава буџетске резерве о трошењу одобрених средстава;
- да се успоставе интерне контроле намјеног трошења средстава буџетске резерве, у складу са Законом;
- да буџетски корисници активно прате судске спорове у току, те да се евидентирају обавезе по извршним судским рјешењима која су доспјела на задњи дан текуће године (која у складу са Законом о унутрашњем дугу не подлијежу одгођеном плаћању);
- да се створе адекватни контролни механизми за рационализацију трошкова горива, ПТТ услуга, трошкова одржавања, дневница у иностранство, репрезентације и других трошкова који се остварују изнад реално потребних.

3.5 Финансијски извјештаји

Консолидовани финансијски извјештаји и појединци финансијски извјештаји буџетских корисника за 2004. годину (биланс стања, биланс успјеха, извјештај о извршењу буџета за 2004. годину) су сачињени на бази евиденције у Главној књизи трезора и консолидовања финансијских извјештаја буџетских корисника који су пословали преко посебних рачуна, односно своје евиденције водили у потпуности или дјелимично изван Главне књиге трезора. Због недовољних контрола израде консолидованих финансијских извјештаја код већих буџетских корисника (Министарства просвјете и културе, Министарства правде, Министарство за избјегла и расељена лица, Министарство науке и технологије), ревизијом су утврђене неправилности у њиховим финансијским извјештајима, које су се директно рефлектовале на консолидоване финансијске извјештаје Буџета РС, јер приликом консолидовања нису вршене корекције достављених финансијских извјештаја.

Буџетски корисници се нису у потпуности придржавали прописаних рачуноводствених политика, а то се посебно испољило у поступку израде консолидованих финансијских извјештаја, комплетности сталних средстава и класификовања капиталних улагања, исказивању потраживања која нису у модулу Главне књиге, временском алоцирању расхода и обавеза, исказивању финансијских обрачунских односа, на процјену билансних позиција (утврђивања надокнадивости потраживања, усаглашавања и процјењивања обавеза, усклађивање извора средстава) и политику разграничавања прихода и расхода текућег периода, што је од директног утицаја на финансијски резултат и извршење Буџета РС.

Биланс стања

Консолидовани финансијски извјештај, биланс стања буџета Републике Српске са 31.12.2004. године презентује укупну билансну суму у износу од 9.567.773.212 КМ, која је у односу на претходну годину већа за 4.390.211.302 КМ. На повећање билансне суме највише је утицало укњижавање непродате вриједности државног капитала у предузећима, у износу од 3.516.790.219 КМ, Фонда реституције, у износу од

399.560.281 KM, сталних средстава у Министарству одбране, у износу од 847.063.405 KM и повећање потраживања по основу репрограмираних обавеза предузећа за јавне приходе.

Процјена и вредновање билансних позиција новчаних средстава, те потраживања и обавеза, на рачунима консолидованог биланса стања на дан 31.12.2004. године, није извршена у складу са рачуноводственим начелима и Рачуноводственим стандардима РС.

Новчана средства

Приликом консолидације новчаних средстава нису обухваћена и објелодањена средства на рачунима јавних прихода, која су остала нерасподијељена на дан 31.12.2004. године, а од којих се према кључу расподеле, на Буџет РС односи 5.353.599 KM.

Такође су у билансу мање приказана новчана средства на рачунима буџетских корисника за 2.260.119 KM, а односе се на Дирекцију за приватизацију (1.745.163 KM), Архив РС (129.812 KM), Управу за индиректно опорезивање (154.535 KM), Министарство за избјегла и расељена лица (17.422 KM) и на намјенском рачуну Министарства рада и борачко-инвалидске заштите за исплату инвалиднина (212.474 KM).

Структура новчаних средстава која припадају Буџету РС је сљедећа :

- новчаних средстава у благајнама (ГКТ)	1.045.277 KM
- средства у домаћој валути на јединственим рачунима трезора	11.734.167 KM
- средства на намјенским рачунима у домаћој валути	32.997.943 KM
- орочена новчана средства у домаћој валути	27.250.000 KM
- девизна средства по виђењу на рачунима домаћих банака	3.391.279 KM
- орочена девизна средства	17.208.255 KM
- новчана средства буџ. корисника са властитим жиро рачунима	19.011.152 KM
- нераспоређена средства на рач. ЈП која се односе на Буџет РС	<u>5.353.599 KM</u>
У к у п н о	<u>118.002.682 KM</u>

Избор банака за орочавање слободних средстава (средства сукцесије, средства приватизације и друга слободна средства) на Јединственим рачунима Трезора извршило је Министарство финансија на основу процјене новчаног тока буџетских средстава, података о приливу средстава по основу јавних прихода у првом полугодишту 2004. године и података о учешћу сваке банке у укупном приливу. Са свим банкама су утврђени исти услови орочавања (камата на годишњем нивоу 4,5%, рок 90 дана, могућност разочавања након 30 дана уз умањење камате на 4%). Концентрација орочених средстава је највећа у Новој бањалучкој банци (51% од укупно орочених средстава), што одступа од Закона о јавном инвестирању, који је орочавање код једне банке лимитирао на 25%. Министарство финансија је предузело активности крајем 2004. године на усаглашавању концентрације новчаних средстава у складу са Законом о јавном инвестирању. С обзиром на стање и ликвидност банака ове активности се настављају у 2005. години од стране Министарства финансија.

У циљу истините и правилне презентације и објелодањивања новчаних средстава дате су следеће препоруке Министарству финансија:

- да прије састављања консолидованог финансијског извјештаја Буџета РС изврши попис свих рачуна и стања новчаних средстава на свим рачунима којима управља Трезор и за које су дате дозволе располагања буџетским корисницима;
- да на крају периода евидентира и прикаже новчана средства на рачунима јавних прихода;
- да дефинише намјене посебних рачуна и да у складу с тим проводи контроле истих;
- да број отворених рачуна код једног буџетског корисника и број дозвола за отварање рачуна буџетским корисницима, сведе на минимум, те да обезбиједи поуздане информације о стању новчаних средстава на тим рачунима;
- с обзиром на велику значајност намјенских рачуна за праћење пројеката, успостави строге процедуре планирања и праћења динамике новчаних прилива и одлива и придржава се стриктне намјене ових рачуна;
- да приликом концентрације и орочавања новчаних средстава код банака врши редовну процјену ризика и усклађивање са Законом о инвестирању.

Стална средства

Стална средства су исказана у консолидованом билансу стања у износу од 2.801.973.928 КМ набавне вриједности, 473.766.577 КМ исправке вриједности и 2.328.207.531 КМ неотписане вриједности. У односу на претходну годину, набавна вриједност сталних средстава је увећана за 752.880.387 КМ. Повећање је највећим дијелом резултат укњижавања процијењене вриједности имовине Министарства одбране.

Исказана вриједност сталних средстава је још увијек нереална. Због неправилних процјена и евиденција набавне вриједности нереално је исказана укупна отписана вриједност сталних средстава и амортизација за 2004. годину.

Одступања се највећим дијелом односе на:

- Министарство рада и борачко-инвалидске заштите код кога су утврђене неправилности везане за неевидентирање основних средстава (типских кућа и станова), опреме (службено возило, рачунарска опрема) и неактивирана средства у припреми из ранијих година;
- Министарство просвјете и културе није евидентирало земљиште и објекте преузете од Министарства одбране (вриједност није утврђена) и нематеријална улагања, у износу од 1.040.298 КМ, мање евидентирало набавну вриједност возила за 89.221 КМ, инвестиција у току за 49.800 КМ, опрему утврђену пописом за 69.690 КМ, а због неизвршених усаглашавања у оквиру Високог образовања више су евидентирана стална средства и извори средстава за 1.382.655 КМ;
- Министарство одбране је евидентирало садашњу процијењену вриједност основних средстава као набавну вриједност, те због тога нереално исказало амортизацију за 2004. годину и укупно отписану вриједност сталних средстава и неправилно евидентирало капиталне добитке од продаје земљишта. Значајна улагања у инвестиционо одржавање објеката, су класификована као трошкови текућег одржавања.

- Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове, је евидентирала процијењену садашњу вриједност основних средстава као набавну, без утврђеног вијека трајања основних средстава и као посљедица тога извршило обрачун амортизације на умањену основицу;
- Министарство за избјегла и расељена лица, није извршило књиговодствено евидентирање изграђених станова и станова у изградњи, као ни усклађивање вриједности евидентираних станова према дефиницијама Међународног рачуноводственог стандарда 16;
- Министарство финансија није извршило процјену надокнадиве фер вриједности регистар каса (набавна вриједност 737.400 КМ, касе су ван употребе);
- Министарство трговине и туризма, није евидентирало пословне просторе преузете од Министарства одбране;
- Министарство правде није евидентирало донације у опреми, припадајуће грађевинско земљиште и није извршило процјену вриједности грађевинских објеката.

У оквиру исказане сталне имовине, као инвестиције у току (стална средства у припреми) исказана је укупна вриједност у износу од 19.604.156 КМ.

Ревизијом смо утврдили да је дио исказане вриједности инвестиција у току (15.169.516 КМ) завршен прије 2002. године, а што се посебно односи на грађевинске објекте и опрему у припреми, те да није књиговодствено проведено стављање у функцију завршених инвестиција и обрачун амортизације за период кориштења.

У циљу истинитог и фер презентовања сталних средстава РС препоручено је Министарству финансија и буџетским корисницима сљедеће:

- да се обезбиједи адекватне контроле и надзор у циљу утврђивања надокнадиве фер вриједности и преосталог вијека трајања сталних средстава, код свих буџетских корисника у складу са Међународним стандардом за јавни сектор;
- да се обезбиједи потпуно књиговодствено обухватање и правилно евидентирање сталних средстава;
- да се коригују ревизијом утврђене неправилности и изврше друге неопходне корекције у досадашњим евиденцијама сталних средстава;
- да се активирају и правилно вреднују завршене "инвестиције у току".

Краткорочна потраживања

У консолидованом билансу стања исказана су укупна краткорочна потраживања у износу од 511.857.007 КМ, од којих су кроз ГКТ евидентирана потраживања у износу од 465.770.001 КМ и 46.087.006 КМ код буџетских корисника који воде одвојене књиговодствене евиденције. Структура краткорочних потраживања евидентираних у ГКТ је сљедећа:

- потраживања за дате авансе и извршене услуге	14.408.191 КМ
- потраживања од банака за камате	1.081.239 КМ
- аконтације за службена путовања и друга потраживања	236.910 КМ
- потраживања од правних лица	3.399.052 КМ
- потраживања од пореских обвезника	446.658.640 КМ

- остала потраживања 388.475 КМ
- исправка вриједности (576.572) КМ

Потраживања за дате авансе и извршене услуге износе 14.408.191 КМ, а односе се на потраживања за унапријед плаћену или испоручену робу и услуге од стране буџетских корисника и финансирања централног гријања у Бања Луци и Приједору из буџетске резерве и других буџетских извора. Највећи износ наведених потраживања се односи на авансе дате Топлани Бања Лука, у износу од 796.616 КМ, Топлани Приједор, у износу 1.058.729 КМ, те потраживања буџетских корисника (Министарство одбране од 950.708 КМ, Министарство за избјегла и расељена лица од 2.061.530 КМ, Министарство правде 1.787.442 КМ, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите 714.278 КМ, на Републичку управу за геодетске и имовинско-правне послове 835.451 КМ и остатак на све остале буџетске кориснике.

У оквиру датих аванса воде се потраживања у износу од 1.498.506 КМ, а односе се на позајмице из статутарне буџетске потрошње дате у 2001. години Фонду здравства у износу од 1.422.822 КМ, Фонду ПИО у износу од 25.684 КМ и АД Пољопривредник, Дервента у износу од 50.000 КМ, а које до краја 2004. године нису затворена, адекватно вреднована и класификована.

Значајан износ потраживања за дате авансе се односи на потраживања из ранијих година. Већина буџетских корисника није предузела адекватне мјере да наплати наведена потраживања, није извршила процјену надокнадивости истих и сходно томе адекватно вредновање потраживања по том основу.

Аконтације за службена путовања у земљи и иностранству су исказана у износу од 236.910 КМ. Већина потраживања по основу датих аконтација за службена путовања је старија од годину дана. Министарства нису предузела ефикасне мјере да изврше наплату ових потраживања. У односу на прошлу годину ова потраживања су смањена за 138.205 КМ, углавном отписом, на терет расхода текућег периода.

Потраживања од пореских обвезника износе **446.658.640 КМ**. Односе се на репрограмиране обавезе предузећима, у складу са Одлуком Владе РС о репрограму обавеза по основу пореза и доприноса на пет година (у периоду од 01.01.2002. до 31.12.2004. године), у укупном износу од 474.526.629 КМ (класификовано као остала краткорочна потраживања), од којих је до дана биланса наплаћено укупно 28.258.697 КМ. По основу репрограмираних пореских обавеза у буџет Републике је током 2003. године наплаћено свега 2.766.156 КМ, а током 2004. године укупно 25.492.541 КМ. Током 2004. године је потписано 215 нових споразума о репрограму обавеза за јавне приходе, у износу од 265.142.298 КМ, који се у ствари односе на поновно репрограмирање већ репрограмираних обавеза. Иако је наплата у 2004. години била успјешнија, доспјела а ненаплаћена потраживања по овом основу, на дан 31.12.2004. године, износе 13.832.552 КМ. У поступку принудне наплате, пореска управа је током 2004. године, утврдила нове обавезе предузећа за јавне приходе у износу од 141,3 милиона КМ, од којих је наплатила 18,9 милиона. Ненаплаћена потраживања (122,4 милиона) по овом основу нису евидентирана кроз Главну књигу трезора.

Поред неевидентираних потраживања Пореске управе за јавне приходе, укупна краткорочна потраживања су мање исказана за још 8.714.942 КМ, а односе се на потраживања Министарства одбране по основу закупа земљишта и пословног простора, у износу од 1.186.865 КМ, Министарства за избјегла и расељена лица по основу накнаде за кориштење станова од стране предузећа (учесника у изградњи), у износу од 2.018.747 КМ, Министарства унутрашњих послова, по основу издавања

личних докумената и путних исправа, у износу од 5.434.834 КМ (обрачунато 9.082.093 КМ, а евидентирана наплата кроз ГКТ од почетка пројекта 3.647.259 КМ, од којих у 2004. години 643.830 КМ) и Пореске управе по основу датог аванса, у износу од 74.496 КМ. Такође је Министарство за избјегла и расељена лица, због неправилних књижења, исказало већа потраживања од стварних, за унапријед испоручену робу, у износу од 877.766 КМ.

Краткорочна потраживања буџетских корисника чије књиговодствене евиденције нису у саставу ГКТ износе 46.087.006 КМ. Највећим дијелом (40.790.090 КМ) се односе на потраживања Републичке дирекције робних резерви, потраживања институција високог образовања (825.104 КМ) и потраживања Фонда Партнер (2.674.289 КМ). С обзиром да нисмо извршили ревизију финансијских извјештаја Републичке дирекције робних резерви, нисмо били у могућности да се увјеримо у истинитост исказаних краткорочних потраживања Дирекције.

Краткорочни пласмани

У консолидованом билансу стања су исказани краткорочни пласмани у износу од 11.088.362 КМ, од којих се на евидентираних пласманих у Главној књизи трезора односи 576.786 КМ, а на пласманих код буџетских корисника 10.511.576 КМ. Краткорочни пласмани су у односу на претходну годину смањени за 3.999.249 КМ по основу исправке вриједности (ненаплативе главнице, у износу од 3.443.377 и камате у износу од 555.872 КМ) кредита пласираних из буџета предузећима преко банака. У оквиру краткорочних потраживања евидентираних у Главној књизи трезора су пласмани Пореске управе, у износу од 397.646 КМ, који представљају дугорочне пласмане-кредите дате запосленим.

Пласмани осталих буџетских корисника, у износу од 10.511.576 КМ се највећим дијелом односи на пласмане Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС – Фонд "Партнер", у износу од 9.857.146 КМ, и пласмане институција високог образовања, у износу од 609.212 КМ намијењених стамбеним потребама запослених. Ревизијом финансијског извјештаја Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС је утврђено да су пласирани кредити доспјели, да укупан износ потраживања није усаглашен, те да су неадекватне контроле и мјере наплате пласираних средстава Фонда "Партнер".

Залихе

У консолидованом билансу стања исказана је укупна вриједност залиха, у износу од 2.039.187 КМ, од којих се на залихе робе и материјала односи, 1.919.298 КМ (само залихе Републичке дирекције за робне резерве износе 1.840.963 КМ), а на залихе ситног инвентара 119.889 КМ. Утврђено је да Министарство одбране и МУП не исказује вриједносно залихе робе и материјала, да су евиденције залиха материјала и ситног инвентара код већине буџетских корисника непоуздане, да се не врши усклађивање вриједности залиха у складу са рачуноводственим стандардима.

Дата је препорука Министарству финансија да успостави контролне поступке у циљу примјене Међународног рачуноводственог стандарда за јавни сектор који се односи на Залихе.

Дугорочни пласмани

Дугорочни пласмани су у консолидованом билансу стања Буџета РС исказани у износу од 5.685.236.721 КМ. Дугорочни пласмани обухваћени евиденцијама кроз ГКТ износе 5.649.872.665 КМ, а односе се на:

- уложена средства у банке	12.203.671 КМ
- државни капитал у предузећима	3.916.350.500 КМ
- пласмани јавним предузећима	136.136.744 КМ
- дугорочни депозити	1.511.868.164 КМ
- кредити правним лицима	47.814.250 КМ
- пласмани општинама	5.419.178 КМ
- остали дугорочни пласмани	20.080.158 КМ

Уложена средства у банке су у консолидованом билансу стања исказана у износу од 12.203.671 КМ. Односе се на уложена средства Министарства финансија у Централну банку БиХ, као почетни капитал, у износу од 9.666.666 КМ и ненаплаћени дио продатог државног капитала у Развојној банци, у износу од 1.146.000 КМ. Иако је продаја државног капитала у Развојној банци извршена у 2002. години, нису наплаћена сва потраживања по том основу. Уговором о продаји државног капитала нису регулисане мјере обезбјеђења (гаранције, обрачун затезних камата и слично) у случају неизмиривања обавеза од стране купца капитала.

Државни капитал у предузећима обухвата књиговодствену вриједност непродатог државног капитала у великим предузећима, у износу од 3.512.606.541 КМ, непродатог државног капитала у малим предузећима, у износу од 4.183.678 КМ и средства Фонда реституције, у износу од 399.560.281 КМ. Министарство финансија је на бази података добијених од Дирекције за приватизацију извршило укњижавање књиговодствене вриједности непродатог државног капитала у предузећима, која је утврђена у складу са Законом о почетном билансу у поступку приватизације државног капитала у предузећима, на дан 30.06.1998. године. С обзиром да у већини предузећа нису вршене процјене надокнадиве фер вриједности капитала, да нису узете у обзир корекције капитала у предузећима за период 31.12.1998.- 31.12.2004. године, те да резултати проведене приватизације показују неупоредиво мање остварене продајне вриједности капитала, изражавамо резерву на укупно евидентирану вриједност капитала у предузећима.

Дугорочни депозити се у цјелости односе на потраживања по основу старе девизне штедње у износу од 1.511.868.164 КМ. Преузета су од банака по почетном билансу стања у поступку приватизације државног капитала у банкама. С обзиром да ова потраживања нису усаглашена са НБЈ нити од стране банака, нити од стране Агенције за банкарство РС, те да су предмет сукцесије између БиХ и бивше СРЈ са непознатим роком и висином наплате, да није извршена процјена надокнадивости ових потраживања, ревизија се на основу расположивих информација није могла увјерити у надокнадивост потраживања по основу старе девизне штедње. Такође смо мишљења да су исказана потраживања по овом основу прецијењена за измирене обавезе банака

према девизним штедишама на терет капитала банака, у складу са Почетним билансом стања у поступку приватизације државног капитала у банкама.

Кредити правним лицима у износу од 47.814.250 КМ се односе на репрограмиране кредите Одлуком Владе РС из августа 2002. године, у износу од **30.617.059 КМ** (за 77 предузећа којима су преко банака одобравани кредити из буџета прије 2001. године и кредите преузете од банака у поступку приватизације државног капитала у банкама), и на кредите Фонда за развој и запошљавање, у износу од 17.197.191 КМ.

До краја 2004. године Министарство финансија је по репрограмираним кредитима наплатило укупно 641.195 КМ главнице и 45.640 КМ камате. Доспјела а ненаплаћена потраживања на дан биланса стања износе 3.039.719 КМ, по основу главнице и 257.147 КМ, по основу камате. Већина репрограмираних кредита је доспјела за наплату (по динамици репрограма) са 30.06.2004. године. На основу рјешења о репрограму закључени су током 2004. године уговори о дугорочним кредитима, од којих 32 предузећа дјелимично или у потпуности измирују обавезе, док преосталих 45 има статус проблематичних дужника. Велики број корисника је у врло неповољној финансијској позицији, испуњава све услове за покретање стечајног поступка, од којих је одређен број у поступку стечаја, што ће директно утицати на могућност наплате ових потраживања. Министарство финансија није вршило процјену надокнадивости наведених потраживања али је предузело одређене мјере (пријавило потраживања у поступку стечаја, обезбиједило мјенице као гаранцију наплате) у циљу заштите буџета РС. Наплата по преузетим кредитима од банака путем вансудских поравнања је на врло ниском нивоу, што указује на висок ризик извјесности наплате ових потраживања.

Остали дугорочни пласмани евидентирани у главној књизи трезора износе 20.080.158 КМ. Дугорочни пласмани исказани у билансима стања буџетских корисника који воде одвојене евиденције износе 35.364.056 КМ, односе се на кредитне пласмане Фонда "Партнер" у износу од 35.068.660 КМ и дугорочне пласмане (стамбене кредите) буџетских корисника, у износу од 295.396 КМ.

Пласмани Фонда "Партнер" су на дан 31.12.2004. године доспјели за наплату у износу од 28.454.046 КМ. И поред наредбе Министарства финансија из августа 2002. године да се евиденције Фонда пренесу на Главну књигу трезора, то није реализовано. Потраживања Фонда "Партнер" по свим пласманима су неусаглашена за 15.919.262 КМ, а контрола наплате недовољна и неефикасна.

Дата је препорука Влади РС и Министарству финансија и ресорном министарству да:

- предузме све могуће мјере у циљу побољшања наплате доспјелих дугорочних пласмана, посебно репрограмираних кредита преузетих од банака, кредита пласираних преко Фонда "Партнер", пласмана преко Нове бањалучке банке и наплату за продати државни капитал у Развојној банци;
- на крају извјештајног периода изврши процјену наплативости дугорочних пласмана и предвиди неопходна резервисања у ту сврху.

Краткорочне обавезе

У консолидованом билансу стања су исказане укупне краткорочне текуће обавезе у износу од 82.736.088 КМ, од којих је кроз главну књигу трезора евидентирано 25.765.051 КМ, а кроз одвојене евиденције буџетских корисника 56.971.037 КМ.

Евидентиране текуће обавезе кроз Главну књигу трезора се односе на:

- обавезе према добављачима 17.032.987 КМ
- остале обавезе 8.732.064 КМ

Ревизијом су утврђене краткорочне текуће обавезе веће за укупно 4.287.154 КМ.

Обавезе према добављачима, евидентиране кроз Главну књигу трезора и одвојено код буџетских корисника износе 74.004.024 КМ.

Ревизијом финансијских извјештаја највећих буџетских корисника утврдили смо неевидентиране обавезе према добављачима за 1.954.494 КМ, од којих се највеће односе на Министарство за избјегла и расељена лица, 877.756 КМ, Министарство правде, у износу од 503.889 КМ, Министарство просвјете, у износу од 345.848 КМ и на обавезе према Телекому из 2002. године, у износу од 218.790 КМ које нису евидентиране код више буџетских корисника. Такође су утврђене прецијењене обавезе према добављачима у износу од 154.547 КМ код Пореске управе.

Ревизијом смо утврдили да су евиденције обавеза према добављачима несистематизоване тако да се исти добављач појављује више пута под разним именима, те да се у евиденцији обавеза према добављачима налазе евидентиране и друге врсте обавеза које се не могу класификовати као обавезе према добављачима.

Ревизијом финансијских извјештаја буџетских корисника смо утврдили да се не врше процјене исхода судских спорова нити финансијских ефеката на текуће и потенцијалне обавезе буџетског корисника, нити било каква резервисања у складу са међународним рачуноводственим стандардима (што се посебно односи на Секретаријат Владе РС, Министарство одбране, МУП, Министарство трговине и туризма, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите), а што се може значајно одразити на будуће пословање буџетског корисника и на укупне непредвиђене обавезе Буџета РС.

Ревизијом су такође утврђене неевидентиране обавезе за порезе и доприносе код републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, у износу од 776.242 КМ и Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију, у износу од 47.500 КМ.

Дате су препоруке Министарству финансија да обезбиједи адекватне контролне поступке код свих буџетских корисника како би:

- се извршило усаглашавање обавеза према добављачима и свих других обавеза буџетских корисника;
- се евидентирале све настале обавезе у извјештајном периоду и исте презентовале и објелоданиле у финансијским извјештајима;
- се вршило редовно праћење, процјена и извјештавање о судским споровима у току и на тај начин стварала основа за реално планирање и благовремено рјешавање судских спорова у корист Буџета РС.

Обавезе према радницима у консолидованом билансу стања исказане су укупно у износу од 48.137.713 КМ. Односе се на укњижене обавезе према радницима од стране буџетских корисника по основу:

- обавеза за бруто плате за децембар 2004. г. 33.183.246 КМ

- обавезе МУП-а према Фонду ПИО 14.954.467 КМ

Ревизијом проведеном код буџетских корисника смо утврдили мање исказане обавезе према запосленима у износу од 1.302.800 КМ, које се односе на Министарства одбране, по основу трошкова одвојеног живота и увећаних трошкова становања из ранијих година.

Извори средстава

У пасиви консолидованог биланса стања исказани су укупни извори средстава у износу од 5.971.197.384 КМ, који су у односу на 31.12.2003. године већи за 4.446.932.667 КМ (на шта су утицале извршене евиденције вриједности непродатог државног капитала у предузећима, неевидентираних извора сталних средстава Министарства одбране других усклађивања током године).

Биланс успјеха

У консолидованом билансу успјеха приказани су укупни приходи у износу од 1.026.141.787 КМ и укупни расходи, у износу од 986.170.336 КМ. Разлика прихода и расхода (суфицит) износи 39.971.451 КМ, која је у цјелости потрошена за капиталне издатке и плате из 2001. године. У Извјештају о извршењу буџета за 2004. годину, који је крајем јуна усвојен од стране Народне купштине РС, су приказани укупни приходи у износу од 1.073.228.613 КМ, а укупни расходи од 1.077.592.000 КМ, из чега произилази да је за финансирање издатака текуће године недостајало укупно 4.363.387 КМ, што увећано за неевидентирани обавезе од 5.589.969 КМ представља дефицит 2004. године, у износу од 9.953.356 КМ.

Према одредбама Закона о буџетском систему (члан 2. тачка 20. и 21.) буџетски суфицит представља позитивну разлику између прихода и буџетских расхода на крају фискалне године, а буџетски дефицит негативну разлику између прихода и буџетских расхода на крају фискалне године.

У Извјештају о извршењу буџета за 2004. годину, приказан је кумулирани дефицит на дан 31.12.2004. године, у износу од 340.883.225 КМ. Рачуноводствена политика утврђивања и презентовања кумулираног дефицита Буџета РС је протеклих година била недоследна. Неке корекције проведене директно у билансу стања на рачуну дефицита нису основане и њихово кретање не треба да се одражава преко дефицита. Такође нису проведене све корекције дате од стране Главне службе за ревизију у претходним периодима, због чега је исказани податак о кумулираном дефициту непоуздан.

С обзиром на неевидентирание расходе у 2004. години, кумулирани дефицит се повећава за додатних 5.589.969 КМ, према томе, укупан дефицит на дан 31.12.2004. године износи 346.473.194 КМ, што преставља значајно смањење у односу на претходну годину.

4 Препоруке

Препоруке које је Главни ревизор, везано за финансијске извјештаје, дао буџетским корисницима су углавном прихваћене, што потврђују планови и програми мјера који су сачинили клијенти и доставили Главној служби за ревизију. Програм мјера сачинило је

14 клијената, а то су: Министарство одбране, Секретаријат Владе РС, Министарство финансија и трезора, Министарство просвјете, Министарство трговине и туризма иако је изражено позитивно мишљење, Фонд дјечије заштите, Министарство за избјегла и расељена лица, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите, Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства, Топлана Бања Лука, општина Дервента, општина Лакташи, општина Требиње и општина Градишка.

У прилогу извјештаја дати су табеларни прегледи броја извршених ревизија од стране Главне службе, по годинама, клијентима и датим мишљењима.

Главни ревизор јавног сектора
Републике Српске
Бошко Чеко

Број завршених ревизија од 01.01.2001. године до 15.09.2005. године

Година	Број извр. ревизија	Број извјештаја са датим примједбама	Врста исказаног мишљења							
			позитивно		негативно		са резервом		уздржано	
			број	%	број	%	број	%	број	%
2001	44	14	1	2,2%	11	25,00%	7	15,9%	25	56,9%
2002	43	28	4	9,3%	22	51,10%	14	32,7%	3	6,9%
2003	46	26	3	6,5%	13	28,20%	20	43,5%	10	21,8%
2004	40	26	7	17,5%	18	45,00%	14	35,0%	1	2,5%
2005	32	22	8	25,0%	11	34,30%	13	40,7%	0	0,0%
Укупно	205	116	23	11,2%	75	36,60%	68	33,1%	39	19,1%

Ревизије буџетских корисника до 15.09.2005. године

Година	Број извр. ревизија	Број извјештаја са датим примједбама	Врста исказаног мишљења							
			позитивно		негативно		са резервом		уздржано	
			број	%	број	%	број	%	број	%
2001	38	10	1	2,6%	9	23,7%	6	15,8%	22	57,9%
2002	32	23	3	9,4%	18	56,2%	8	25,0%	3	9,4%
2003	41	22	3	7,3%	10	24,3%	18	43,90%	10	24,5%
2004	26	15	6	23,1%	7	26,9%	12	46,0%	1	3,9%
2005	22	15	8	36,3%	6	27,2%	8	36,5%	0	0,0%
Укупно	159	85	21	13,2%	50	31,4%	52	32,7%	36	22,7%

Ревизије општина до 15.09.2005. године

Година	Број извр. ревизија	Број извјештаја са датим примједбама	Врста исказаног мишљења							
			позитивно		негативно		са резервом		уздржано	
			број	%	број	%	број	%	број	%
2001	2	2	0	0,0%	2	100,0%	0	0,0%	0	0,0%
2002	1	1	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%
2003	0	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
2004	5	3	0	0,0%	3	60,0%	2	40%	0	0,0%
2005	6	3	0	0,0%	3	50,0%	3	50,0%	0	0,0%
Укупно	14	9	0	0,0%	8	57,2%	6	42,8%	0	0,0%

Ревизије предузећа до 15.09.2005. године

Година	Број извр. ревизија	Број извјештаја са датим примједбама	Врста исказаног мишљења							
			позитивно		негативно		са резервом		уздржано	
			број	%	број	%	број	%	број	%
2001	0	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
2002	2	0	0	0,0%	2	100,0%	0	0,0%	0	0,0%
2003	2	2	0	0,0%	2	100,0%	0	0,0%	0	0,0%
2004	5	2	0	0,0%	5	100,0%	0	0,0%	0	0,0%
2005	4	4	0	0,0%	2	50,0%	2	50,0%	0	0,0%
Укупно	13	10	0	0,0%	11	84,6%	2	15,40%	0	0,00%

Ревизије осталих корисника до 15.09.2005. године

Година	Број извр. ревизија	Број извјештаја са датим примједбама	Врста исказаног мишљења							
			позитивно		негативно		са резервом		уздржано	
			број	%	број	%	број	%	број	%
2001	4	2	0	0,0%	0	0,0%	1	25,0%	3	75,0%
2002	8	4	1	12,5%	2	25,0%	5	62,5%	0	0,0%
2003	3	2	0	0,0%	1	33,3%	2	66,7%	0	0,0%
2004	4	4	1	25,0%	3	75,0%	0	0,0%	0	0,0%
2005	0	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Укупно	19	12	2	10,5%	6	31,5%	8	42,1%	3	15,8%